

ДОКЛАД-АНАЛИЗ

относно рейтинговата позиция на професионалните направления /ПН/ в Педагогическия факултет /ПФ/

ЦЕЛИТЕ на анализа са:

- Да се проследи позицията на ПН от ПФ в класацията на рейтинговата система.
- Да се съпоставят основните индикатори, използвани в рейтинговата система с критериите използвани от Системата за управление на качеството в ПФ.
- Да се набележат и предложат за обсъждане насоки за подобряване на рейтинговите позиции на ПН в ПФ.

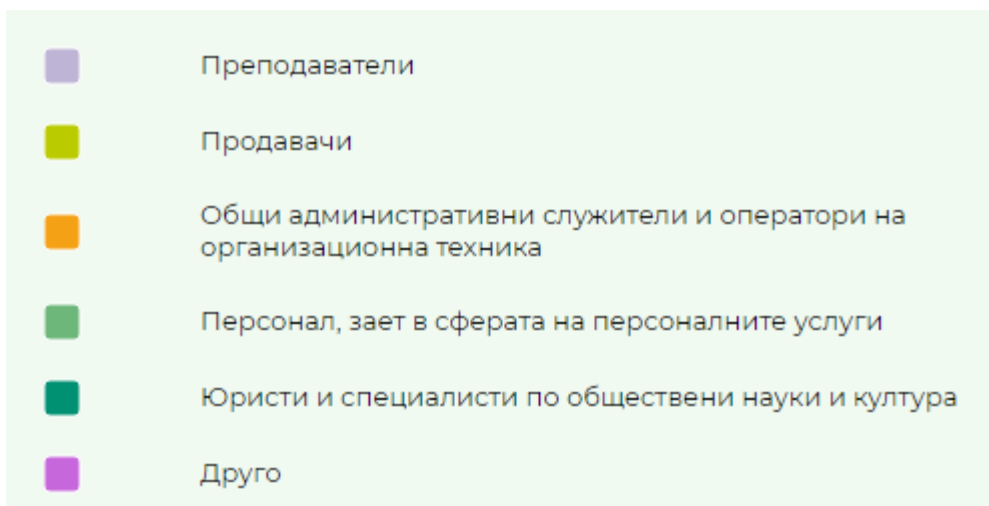
В Педагогическия факултет се провежда обучение в 18 акредитирани бакалавърски програми, 20 магистърски и докторски програми в следните професионални направления: Педагогика; Педагогика на обучението по...; Теория и управление на образованието; Психология; Социални дейности; Музикално и танцово изкуство; Изобразително изкуство; Театрално и филмово изкуство.

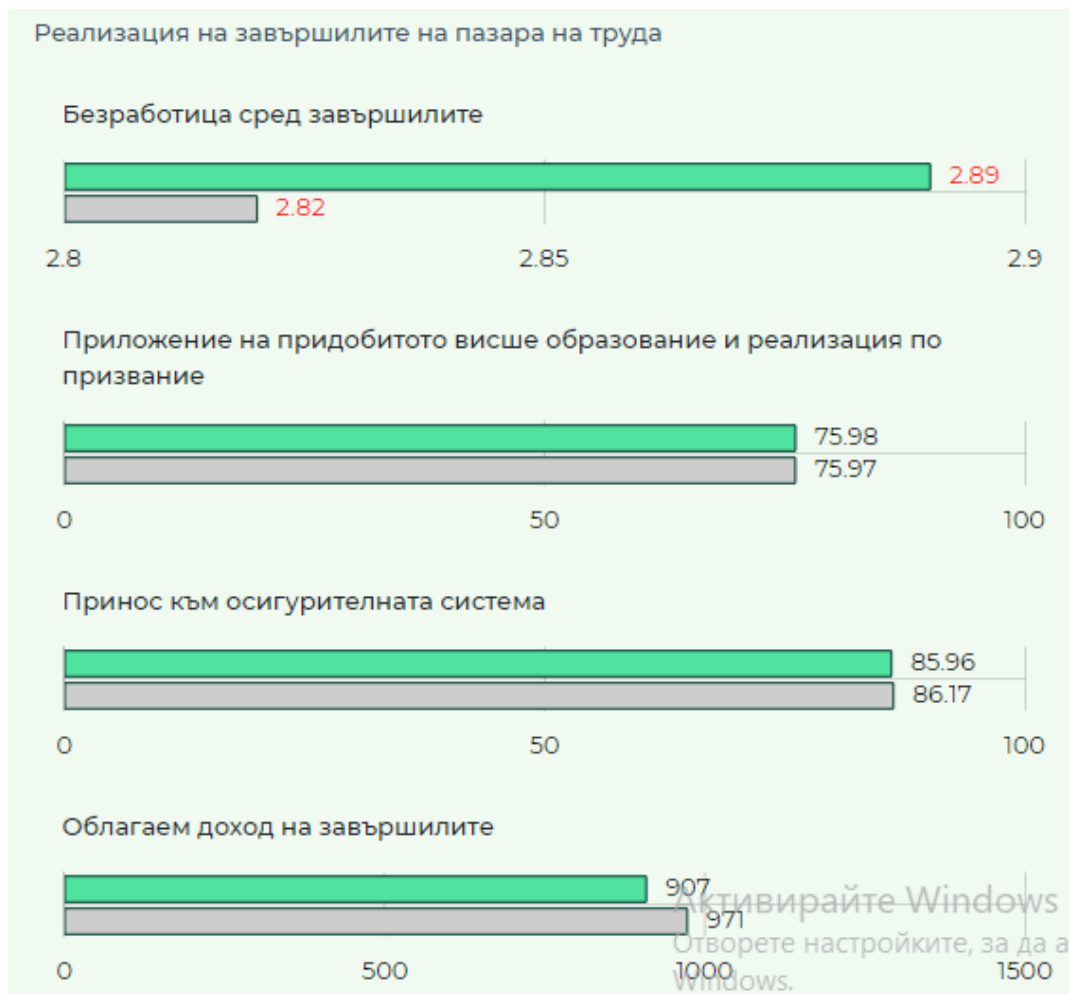
Последното издание на рейтингова система на висшите училища в България предоставя данни за 2019 г., като са оповестени в уеб-портала "Рейтингова система на висшите училища в България" /PCBY/, по проект, изпълняван от дирекция „Висше образование”

на Министерството на образованието и науката (МОН), финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансиран от Европейския социален фонд на Европейския съюз.

ПН Педагогика заема **второ място** от общо 10 ВУ, 8 от които участващи в класацията на РСВУ. (51 т.; след СУ „Св. Климент Охридски” – 59 т.).

За всяко ПН е проследена реализацията на завършилите студенти. Например от диаграмата към ПН Педагогика при ПУ „Паисий Хилендарски” се вижда, че 62,39% от завършилите обучението си студенти работят по специалността си като преподаватели.

Част от ключовите индикатори са:

- Специалности за обучение на бакалаври - 8
- Специалности за обучение на магистри - 7
- Регулирани специалности - 0
- Брой студенти в направление - 3053
- Индекс на цитируемост по научна област (Scopus) - 3
- Индекс на цитируемост по научна област (Web of Science) - 3
- Докторски програми в професионалното направление - 3
- Среден успех от дипломата за завършено средно образование - 4.94
- Чуждестранни студенти - 1.54

В системата може да се проследи развитието на всяко направление през последните години, което е онагледено чрез графики.

ПН Педагогика на обучението по... заема **второ място** от общо 10 ВУ, с 46 т. (след СУ „Св. Климент Охридски” – 52 т.).

ПН Теория и управление на образованието (за образователна степен магистър и доктор) е на **второ място** от общо 5 ВУ в класацията, с равен брой точки – 57 т. заедно с ВТУ „Св.св. Кирил и Методий”, (след СУ „Св. Климент Охридски” – 61 т.). В класацията на рейтинговата система от 2018 г. ПН Теория и управление на образованието заема **първо място**.

ПН Психология – е на **трето място** от общо 7 ВУ, с 49 т. (след СУ – 58 т. и НБУ – 50 т.).

ПН Социални дейности е на **осмо място** от общо 12 ВУ, с 40 т. (след СУ, ШУ, НБУ и други 5 ВУ).

ПН Музикално и танцово изкуство е на **четвърто място** от общо 7 ВУ, с 46 т. (след НМА, НБУ и АМТНН и ЮЗУ, които са с равен брой точки).

ПН Изобразително изкуство – направлението не е включено в класацията поради липса на данни, които да позволяват класиране (първите места заемат НХА и АМТНН).

ПН Театрално и филмово изкуство е на **четвърто място** в класацията от общо 5 ВУ (след НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов”, НБУ, ЮЗУ).

Ключови индикатори на РСВУ

Основната информация в Рейтинговата система е представена чрез **индикатори**. В РСВУ се използват повече от 100 индикатора, които обхващат различни аспекти от дейностите по професионалните направления във ВУ. Данните се събират от различни източници, включително и чрез социологически проучвания; статистическа информация от централизирани регистри; от НАОА, НОИ, както и от международните библиографски бази данни Scopus и Web of Science; от проведени анкетни проучвания сред студенти, преподаватели и служители от различните професионални направления във висшите училища, както и сред работодатели, които наемат кадри с висше образование.

В Рейтинговата система има два основни типа индикатори – рейтингови и информационни. Рейтинговите индикатори са такива, които могат да се използват за формиране на класации на висшите училища в дадено професионално направление. Информационните индикатори дават информация за дадено висше училище и неговите професионални направления, но не се използват за изработване на класации. Например индикаторът „Брой студенти в професионално направление“ е информационен. Той може да служи за сравнения и дава допълнителна информация за дадено висше училище в дадено професионално направление, но не може да участва във формирането на класации, тъй като само по себе си наличието на по-голям или по-малък брой студенти не е индикация за наличие на по-високо или по-ниско качество на предоставяното образование.

Индикаторите са разделени в 6 тематични групи според основните категории, по които се оценяват висшите училища. Тези групи са: Учебен процес; Научни изследвания; Учебна среда; Социално-битови и административни услуги; Престиж; Реализация на

пазара на труда и регионална значимост. Не по всички индикатори има данни. По-долу са представени основните индикатори към тематичните групи.

Учебен процес

Специалности за обучение на бакалаври
Специалности за обучение на магистри
Докторски програми в ПН
Програмна акредитация

Научни изследвания

Статии в научни списания (Scopus)
Статии в научни списания (Web of Science)
Доклади от конференции (Scopus)
Доклади от конференции (Web of Science)
Индекс цитируемост по научна област Scopus
Индекс цитируемост по научна област Web of Science
Международна мобилност (Оценка на възможностите за мобилност)
Удовлетвореност от учебния процес
Теоретична подготовка
Практическа подготовка
Преподаване
Оценяване
Участие в стажове
Привлекателност на ВУ за кандидат-студентите в областта
Участие на студенти в НИД

Учебна среда

Удовлетвореност от учебната среда
Оценка на материалната база
Оценка на библиотечния фонд

Социално-битови и административни услуги

Стипендии
Удовлетвореност от социално-битовите и административни услуги
Оценка на студентите за административното обслужване

Престиж

Среден успех от дипломата за завършено средно образование
Чуждестранни студенти
Удовлетвореност от избора
Престиж сред работодатели

Реализация на пазара на труда и регионална значимост

Безработица сред завършилите
Приложение на придобитото висше образование
Реализация на пазара на труда
Привлекателност на ВУ за кандидат-студентите в областта

Стандартизираните класации по професионални направления са изработени на базата на предварително избрани индикатори. В диаграмата по-долу може да се види **разпределението на тежестите на отделните групи индикатори.**

Фиг. 1. Стандартизирана класация „Комплексна оценка 2019“

ИЗВОДИ

Данните от рейтинговите проучвания, публикувани през годините, показват несъмнения успех на модела на обучение при голяма част от професионалните направления в ПФ. Обучението се осъществява по програми, които не отстъпват на европейските. Студентите овладяват професионални знания, умения и компетентности, които ги правят желани кадри от работодателите. Имаме стабилността на устойчиво развиваща се академична и научна общност с авторитет в образователната, културната и бизнес среда. Факултетът се адаптира успешно в динамично изменящата се среда и всичко това дава увереност, че има предпоставки за нарастване на неговия социален рейтинг.

Положителните тенденции, които биха могли да се отчетат при изготвяне на стратегия за повишаване на рейтинга на ПН в ПФ, могат да се представят обобщено:

- Заявена ангажираност на държавата към висшето образование и научните изследвания.
- Приоритети в областта на педагогическите науки (*професионални направления 1.2 „Педагогика ” и 1.3 „Педагогика на обучението по ...” са приоритетни*). (*Рейтингът отчита отлив от най-масови специалности като икономика и право за сметка на педагогика, медицина, технически направления*).
- Потребност от квалифицирани педагогически специалисти;
- Увеличаване на престижа на преподавателската професия;
- Добри възможности в настоящия момент за професионална реализация на педагогическите кадри.
- Нарастване на интереса на кандидат-студентите към педагогическите специалности.

- Тенденция за ангажиране на работодатели и неправителствени организации към висшето образование;
- Разширени възможности за международно сътрудничество в областта на образованието и научните изследвания.

В същото време е необходимо да се отчитат следните обстоятелства:

- Бързо променящи се нормативни документи в областта на образованието (на европейско и национално ниво).
- Променящи се условия (реалности) и изисквания на работния пазар.
- Влияние на демографската криза и свързаното с нея намаляване на кандидат-студентите.
- Силна конкурентна среда (университети, които предлагат обучение в сходни специалности).
- Проблеми в средното образование от които произтича по-ниското входно ниво на подготовка на студентите; изразено предпочитание от страна на добрите ученици към обучение в чуждестранни университети.
- Зависимост на финансирането от класацията на професионалните направления на Пловдивския университет в рейтинговата система.

По отношение на **съпоставимостта на индикаторите**, ползвани в РС и критериите за самооценка на качеството на образователния продукт в ПФ, би могло да се каже, че голяма част от инструментите, които рейтингът използва, са използвани в ПУ и съответно в ПФ. Данни съответстващи на **ключовите индикатори са основен ориентир при изготвянето на доклади-самооценка за акредитиране на отделните направления/специалности от регулираните професии. Те са съставна част от въпросите в анкетните карти, които се използват при самооценка на управление на качеството от Факултетската комисия по качеството.** /Например студентската оценка за качеството на преподаване, административни услуги, материалната база и др.; чрез провеждане на анкетиране, се проследява реализацията на завършилите обучението си студенти, отчита се тяхното мнение и препоръки относно качеството на обучение в ПФ/.

При индикаторите, свързани с реализацията на пазара на труда, трудно може да се въздейства в краткосрочен план, поради обвързаността им с икономическо развитие на страната. Могат обаче да се забележат определени тенденции, които да дадат стратегически насоки за актуални професионални направления.

НАСОКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА РЕЙТИНГА НА ПН В ПФ

- Има индикатори, които обхващат професионалното направление, както и такива, които са общи за ВУ. При управлението на рейтинга е необходимо да се обърне внимание на онези индикатори, които влияят върху професионалното направление (например индикаторите от групата „Реализация на пазара на труда и регионална значимост“ са за съответното професионално направление, докато индикаторите от групата „Учебна среда“ са за цялото ВУ).

- Би могло регулярно да се проследяват и анализират новите образователни стратегии и да отчитат евентуалните промени в търсенето на педагогическите специалисти. Необходим е процес на информиране за развитието на конкурентната среда. Въз основа на проучване на обективните реалности и отчитане на положителните, както и на негативните тенденции (изготвяне на Ситуационен анализ (SWOT анализ), задълбочена оценка на силните и слабите страни, на възможностите и рисковете, свързани с дейността и развитието на ПФ, да се набележат приоритети и цели, които да окажат благоприятен ефект върху рейтинга на ПН в ПФ.
- Имайки предвид тежестта на отделните индикатори, е необходимо разработване на стратегия за реализация на студентите чрез засилване на връзката с пазара на труда - взаимодействие със заинтересованите страни, потребителите на кадри, обществеността, бизнеса, културните институции, правителствени и неправителствени организации и др.; проучване на пазара на труда и професионално ориентиране на студентите; преосмисляне на целите на практическото обучение (анализ на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда); осигуряване на стажове в работна среда от: ВУ, заинтересуваните страни или самите студенти; провеждане на стажове по местоживееене, страната и чужбина; провеждане на публични и мотивационни лекции на водещи специалисти от практиката, науката, бизнеса, изкуството и спорта в обучението на студентите, както и включването им в обучението на студентите; привличане на изявени, завършили ПН в ПФ на ПУ студенти, успешно реализирали се по специалността (у нас и в чужбина) в практическото обучение на студентите. Работата в тази насока (към по-голяма прагматичност на обучението) би повишило атрактивността на предлаганото образование и ще подсили подготвянето на специалистите, в съответствие със съвременното ниво на знанията, реалната практика и динамиката на пазара на труда.
- Разработване и осъществяване на програма за популяризиране имиджа на Факултета сред обществото чрез популяризиране на специалностите и постиженията му. Издигането на привлекателността на предлаганото от обучение чрез рекламиране и засилено публично присъствие (не само на регионално, но и на национално ниво) на Педагогическия факултет (вкл. виртуално чрез уеб сайта, страница във Фейсбук, YouTube и др.), осигуряването на публичност на неговите успешни дейности, проекти, музикални, художественотворчески и спортни изяви; активното присъствие в обществено-значими социални и образователни инициативи и др. ще направи по-ефективни усилията за привличане на мотивирани кандидат-студенти; включване на настоящи и бивши студенти на ПФ в рекламата на специалностите по ПН и приемайки я като своя лична кауза.
- Повишаването на престижа на факултета, може да се търси по посока на активизиране на професионалните контакти и поддържане на устойчиви връзки с преподаватели в сродни факултети в страната и чужбина; организиране и провеждане на национални и международни научни форуми (с участието на студенти (настоящи и бивши), преподаватели, представители на заинтересуваните страни, МОН и др.) по значими проблеми; запознаване на обществеността с постиженията на ПФ в научната, художественотворческата и

спортна дейност на студентите, докторантите и преподавателите от ПФ, чрез регулярно медийно оповестяване.

- Престижът на факултета би могъл да се повиши и чрез създаване на база данни с публикации на преподавателите от всички професионални направления в ПФ в новоразработените централно национално хранилище и портал за достъп до отворени данни с научна информация към НАЦИД.
- Трети по тежест е индикаторът за научни изследвания. Постигането на високи количествени наукометрични показатели се предопределя от научните публикации в индексирани и реферирани издания (Scopus; Web of Science); както и индекса на цитируемост. Подкрепата на участието на преподавателите на университетско и факултетско ниво е несъмнена; би могло да се каже, че има тенденция тези участия да се увеличават, което би повишило конкурентоспособността на факултета в неговата научноизследователска дейност и синхронизиране на дейността с темповете на развитие на световната наука. Подпомагане и стимулиране включването на студентите, докторантите и преподавателите в ПФ в международни проекти.

Резултатите от рейтинговата система могат да се използват като основа за съпоставка, ориентир, външен поглед, който да помогне за усъвършенстване на качеството на обучение във Факултета, да ускори процеса на промяна към конкурентоспособност, поддържане на модерен процес на обучение и постигане на осезаеми научни резултати.

Докладът-анализ е обсъден на заседание на Факултетската комисия по качеството при Педагогическия факултет при Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”, проведено на ... 2020 г. (Протокол № .. от г.)